

Учіте ся брати мои,
Думаіте читаіте

И чужому научайтесь
Своего не пугайтесь,

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 38

ДЖЕРСИ СІТІ. Н. Д. Середа 31-го Октября 1894.

ГОДЪ II

ДО ГРОШЕЙ ТРЕБА И РОЗУМУ.

дна руска га-
зета „Послан-
никъ“ зъ ста-
рого краю, пи-
сала въ од-
номъ своимъ

числѣ, щобъ нашъ люде не
ходили до Америки. Мы пы-
таемъ ся „Посланникъ“: сли
ѣдутъ нѣмцѣ, французы, и-
талиане, шведы, котрі и въ
своимъ краю можуть жити
и добре жити, то чому-бъ
не мали Русины йти до А-
мерики, накопи въ краю и
собака не утримасть ся че-
резъ голодъ и нужду? Вы
радуйте, мои панове, щобъ
народъ нашъ сидѣвъ въ до-
ма, тай меръ одинъ по дру-
гому голодовою смертію?

Чи вы то зъ патріотизма
таку раду дасте? Намъ же
не хочеть ся вѣрити – але
прецѣнь якась причина му-
ситъ бути, задля котрой вы
противни руской эмиграціи.
Вамъ ходитъ о тое щобъ ту-
тейши Русины не пропали
для Руси. Безпідставный
страхъ и смѣшний. Тутей-
ши Русины не загинуть, бо
руска церковь зъ ей пре-
краснымъ обрядомъ не дастъ
вынародовитисъ, але тоті
тысячи а тысячи Русинѣвъ
въ старомъ краю пропада-
ють для Руси на вѣки, бо
зъ нужды, голоду, холеры
гинуть передъ часомъ, а по-
рады на се горе и лихо не
ма! Жаль тільки же дурно
гинуць; бо слибъ гинули въ
борбѣ за полѣпшене своей
щербатой долѣ, тобъ була
признака и для внуковъ ко-
рости!.. а такъ на горѣвку
грабарамъ.

Дальше пише „По сланику“
сли нашъ люде уже йдутъ
до Америки, то най йдутъ
тільки на зарѣбки а оттакъ
най вертають назадъ домѣвъ.

Мы на тое кажемо такъ:
же тая рада не добра, бо
власне тое ходжене нашихъ
людей до Америки на за-
рѣбки, руйнуе, видѣти и
робитъ ихъ ще бѣдѣйши-
ми и несчастлившими.

За позиченъ гроши у жидъ
зъ великимъ процентомъ,
йдутъ наши до Америки на

тоті нещаснй зарѣбки. На
коли достане не оденъ ро-
боту, то працюе такъ якъ
тоцъ вѣль о сухомъ хлѣбѣ та
о соленомъ баксовомъ мясѣ
а гроши пиде до краю на
грунтъ. Черезъ пару рокѣвъ
такъ шле гроши и тяжко
упадае на здоровлю, бо жа-
луе собѣ теплой сгавы. Ко-
ли уже пославъ на грунтъ
и болѣе якъ треба було,
тодѣ вертае уже дихавчи-
нымъ або безъ ноги до старо-
го краю мазадъ зъ зарѣбковъ,
де не застае анѣ грошей,
анѣ грунту, бо одну частъ
сватѣ чи тамъ отецъ про-
пивъ а другу люде забрали
на позичку тай кажутъ че-
кати. Неразъ нашъ амери-
канскій зарѣбникъ тяжень-
ко зяплаче тай и зъ роспу-
ки вертае назадъ до Амери-
ки а доставши прежноу ро-
боту, пидва, працюе, але у-
же гроши не шле до краю
тільки пропивае по шипкахъ
ине разъ марно въ шпитали
гине або де третъ переѣде.
Або буває и такъ: лишачъ
чоловѣкъ въ дома жену и дѣ-
ти, а самъ ѣде на зарѣбки.
Робитъ рокъ, робитъ и два,
а все посылае до жѣнки гро-
ши на газдѣвство якъ то ка-
жутъ. Жена достае одну и
другу стѣвку до рукъ – по-
чинае часто заходити до А-
брамка або Гершка на ква-
тирчину. Де що до газдѣв-
ства купити, а решту про-
пивае тай ще зъ наймитомъ
дѣти плодитъ. Довесуть лю-
де нещасному зарѣбникови
тую смугну не яеселу но-
вину, той тратитъ гроши на
дорогу, ѣде до краю, та тамъ
застае байстрѣвъ и хату об-
дерту съ похиленымъ компо-
номъ. Погаратавши жену,
ѣде опять въ Америку и ту
зъ роспуки стаеся пияницею
або зъ якою предлюдою жѣ-
акъ то кожутъ на вѣру, або
валяеся по домахъ роспусты.
Ото якій пожитокъ, якій то
хосенъ зъ тыхъ зарѣбковъ
американскихъ.

Инакше роблять и посту-
пають собѣ ученѣйши на-
роды якъ: нѣмцѣ, жиды,
шведы, швайцарцѣ и др.

Зъ нихъ йдутъ сюда або
женаті зъ родиною, або са-
мотні. Женатіи съ початку
зарабляе центъ по фабри-
кахъ и шпару; гроши жѣю-

чи ошадно. Накопи уже має
пару стѣвокъ, тодѣ отвѣра-
е собѣ якійсь бизнѣсъ и такъ
дорабляеся и дѣти виховуе
такъ, щобъ имъ уже лекше
приходило жити акъ ему.
Коли дѣти подоростають и
свой хлѣбъ мають, тодѣ онѣ
съ женою або ту остаеся ся
або продае свой бизнѣсъ и
вертае на родину зъ гото-
вымъ грошемъ. Отъ дѣлаго
мы сказали: що до грошей
треба и розуму. И нашъ
люде мають тутъ гроши, але
не знають якъ съ ними то
гроши розпорядити. Нашъ
чоловѣкъ або шле гроши на
вѣчну пропасть до краю на
грунтъ, або у себе тримае до-
ки кто му зъ кифра не укра-
де, або кумамъ попозичае
и вѣчне оддане, або врѣш-
тъ, и то по найбільшой ча-
сти, дастъ на кортъ, на пра-
во. Днесъ звертаемъ ся до
нашихъ земляковъ и кли-
чемо, тай такъ не робѣть!
Маєте гроши, приклячте що
и розумъ до нихъ и робѣть
мудро якъ другі люди.

Тое зарѣбковане, тое ѣздже-
не по два, три разы съ кра-
ю и до краю, только руй-
нуе людей на маетку и на
здоровлю.

Днесъ въ Америцѣ и по цѣ-
ломъ свѣтѣ, водить ся такъ:
же кто умѣе мудро орудю-
вати грошемъ, то приходять
и до большого маетки, бо
грошъ завсе робитъ грошъ.
Тое орудюване грошемъ ро-
зумно называеся ся: „спе-
куляція“. Найлучшими у-
чителями спекуляціи суть
жиды, нѣмцѣ, греки, орма-
ны. Они суть злѣплені съ
той самой глины що и Ру-
сины, протое и нашъ люде
повинни братисъ до якогосъ
бизнѣсу, бизнесу. Богато е
нашихъ людей въ Америцѣ,
що мають по кѣлька ты-
сячъ долларѣвъ, та не знають
якъ собѣ порадишъ щобъ
грошъ робѣвъ грошъ.

Неразъ трафляеся ся наго-
да и то чи по мѣстахъ, чи
то на контрахъ, де нашъ лю-
де моглибъ зробити великій
гроши, слибъ у нихъ бувъ
духъ ассоціаціи, рухливѣсть
и ѣдвага.

Але сказати правду, незна-
не духа часу и недбалѣсть
суть перешкодою до бизне-
су. Тутъ съ сотныхъ выпадъ

ковъ наведемо оденъ.

Въ мѣстѣ Б. трафлялось
купити на ліцитаціи за малі
гроши млынъ. Оденъ муд-
рѣйшии каже до своихъ: бра-
тя Русины! насъ тільки ту
есть и кождый має гроши,
одже скиньмо ся по 200. дол
кождый и купѣмъ отсей ту
млынъ. – „Але отъ що ще е-
му забавло ся, етъ куме не
слухайте! то жидѣвске дѣ-
ло а мы роботники намъ не
до того.“ И такъ оденъ дру-
того знеохочувавъ. Що ста-
лось? Нѣмецкій роботники
зложили ся, купили млынъ
и роблять хорошии интереса.
Сами суть властители млы-
на, сами роблять и крѣмъ
роботничой платнѣ, ще и
доходомъ дѣлять ся такъ,
що за кѣлька мѣсяцѣвъ вер-
нули ся имъ тоті гроши що
вложили кождый и теперъ
дорабляють ся що-разъ то
больше. Одинъ русинъ дос-
тавши працю въ томъ са-
момъ млынѣ, сказавъ опѣс-
ля своимъ землякамъ: які
мы були куме дурни же
сами млынъ не взяли! але
уже запѣзно!

Оттакъ то мудрый орудюе
съ грошемъ и дорабляеся
ще больше, а непрактичный
бездѣльный и не оборотный
и тіи гроши марно тратитъ
що ихъ тѣснувъ въ киферку.

Въ другомъ мѣстѣ J. жи-
ють Русины и добре зара-
бляють гроши а не можуть
постаратисъ о руску салю-
ну черезъ недбалѣсть. По-
лякъ и жидъ роблять тутъ
зъ Русинѣвъ хорошии биз-
нѣсъ и сами кажутъ: слибъ
не Русины, то мыбъ поѣшли
съ торбами! А скажѣтъ на-
шому: а ну зойдѣтъ ся васъ
кѣлька та возмѣтъ салюны!
мае чужій зарабляти може
и свой де-що вторгувати.
Але пусте балакане – не по-
слухае тай годѣ.

Слибъ нашъ люде мали якъ
то кажутъ, практичный ро-
зумъ якъ мають гроши, тобъ
днесъ не оденъ мавъ и свой
домъ и щось значивъ бы, а
такъ черезъ тое дурне ча-
сове зарѣбковане розѣрва-
ный на двое: анѣ въ краю
ничъ не має, анѣ тутъ ни-
чимъ не преукаже ся и такъ
зостае вѣчнымъ вандрую-

чимъ зарѣбникомъ безъ за-
робку.

ПОКЛИБЪ ДО ЗЕМЛЯКѢВЪ.

Уже больше якъ рокъ
жебраемо, просимо нашихъ
братѣвъ земляковъ щобы о-
ни складали свой жертвы
на ту такъ важну будову
„НАРОДНОГО ДОМУ“

въ А м е р и ц ѣ, та на ве-
ликий жаль мало поспѣши-
ли зъ вдовиною лептою!..

Въ краевыхъ Рускихъ га-
зетахъ читаеся все що въ
Коломий, въ Чернівцяхъ
будують Русины свой „На-
родный Домъ“ съ жертвъ,
зъ добровольныхъ складокъ
народа.

Сли у старомъ краю спро-
магають ся нашъ люди на
збудоване „Народного До-
му.“ де о грошѣ дуже а ду-
де тяжко приходить, то се
для насъ въ Америцѣ бу-
лобъ соромомъ. наколибъ ѣтъ
тягалися отъ патріотичного
дѣла и тую справу заспали
прикривши нашою славет-
ною байдужностію.

Просимо духовныхъ от-
цѣвъ оголосити сво рѣчь по
церквахъ.

Царь умерает

Коли се пишемо, по цѣ-
ломъ цивилизованомъ свѣтѣ
рознеслась по телеграфич-
номъ дротѣ дуже а дуже
прискорбна да печальная
звѣстка же царь повелитель
Росіи уже одъ довшого ча-
су бореть ся зъ своею смер-
тію, котра и наймогутѣй-
шимъ царямъ розказуе и
леда хвиля настане коннець.

По цѣлой широкой Ру-
си и по цѣломъ свѣтѣ не-
суть ся горячі молитвы до
врача надъ врачами о уздо-
ровлене Александра третья-
го.

Редакція наша замовила
больше буквъ зъ старого
краю для газеты, протое тіи
що ще не поплатили за га-
зету, най сей часъ присы-
лають, бо треба на покри-
те коштовъ.

Колекторами въ Центро-
вилу на тутейшу руску цер-
ковъ zostали выбрани:

Василь Гудакъ
Юрко Ганчовскій.

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата річна 2.00
До старого краю..... 2.50

Всі дописи і гроші про-
сямь висилати подь адре-
сою:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета виходить що-
тижня в С е р е д у.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months „ 6.00

All money or money orders
should be addressed to:
„Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at
Jersey City, N. J., as second
class mail matter.

Кто замовляє „Свободу“
має рівночасно заслати і
предплату інакше ся не по-
сылася.

ЩО ЧУВАТИ в СТАРОМЪ
КРАЮ.

Австрійський цїсарь а
Русини.

При нагоді свого побуту
у рускомъ древномъ городѣ
Львовѣ, звидѣвъ цїсарь і
руську семінарію, де була
одесївана руска кантата въ
его честь. Цїсарь не мѣг
надобовати ся рускою цїс-
нею і вторично дякувавъ
спївакамъ. Цїсарь бувъ то-
же і въ рускомъ павильонѣ
на виставцї, приймавъ де-
путатію рускихъ товариствъ
і все і всюду заявлявъ: що
онъ своєю опією і помочи
не одмовить руской нації,
бо добро і розвій руского
народу дуже лежить му на
серцю.

Мѣжъ інцими сказавъ мо-
нарха же незабаромъ буде
і руска гимназія въ Пере-
мысли. Русини повинні
бути вдячні за тое монарху
і користати зъ его доброй
охоти допомогти Русинамъ і
не дїляти ся але вѣрними
силами добивати ся того,
що имъ право і монарха у-

знає яко належить. На-
коли наши братя по томъ
боцї атлантїки не будуть
въ згодѣ мѣжъ собою і оде-
нѣ буде оглядатись за копій-
кою і за ню після бреха-
ти, другій буде лизати ла-
ди падамъ шляхтї за окру-
шину ласки, третій буде
за радикально выступати
проти руского клїру, тодї
они будуть зрадниками на-
роду і слезы народа на ихъ
спадуть голову. Въ Австрїї
тільки можуть Русини пле-
кати своєю рідну мову і бе-
регти свою національність
отже най користають. За
Русинами въ Австрїї Богъ,
правда, монарха і права,
протое сли ляхъ хоче при-
перти до кута, то не треба
тільки скаржитись, але смї-
ло ему въ бокъ політичнимъ
кулакомъ. Най Русини уже
напростять свои головы і
най уже разъ перестануть
робити: „прїїдите покло-
нимъ ся“ бо съ того уже
галицький горобцї смїють ся.

Холера починає уже усту-
пати і давъ бы Богъ щобъ
і щезла на всегда.

Въ нашихъ горахъ сего
року бараболѣ (компери)
досить добре зародили.

Пронесъ посла Д-ра Оку-
невского за слова высказа-
ний на спровозданю поль-
скимъ противъ графа Каз.
Баденского, що „народъ ру-
скаї повиненъ буту шлях-
тича польского помстити“—
закінчили ся переди. Су-
домъ присягнувъ въ Коло-
мый дня 10. вересня с. р.
въ той спосібъ, що судїи
присяжні увольнили Д-ра
Окуневского одноголосно.
Д-ра Окуневского боронивъ
дуже красно Др. Олесниц-
кий знавший патрі-ть зъ Стри-
я, который дуже богато пра-
цює надъ освѣдомленемъ
народу.

Львовскій жида.

Одна газета польска „На-
год“ пише що жида такъ
розпаношили ся во Львовѣ
же цїлымъ мѣстомъ рядять.

Въ рынку скасовали про-
дажъ вїктуаловъ, зъ галиц-
кого пляцу повыгнали си-
ноудскихъ рускихъ купцївъ
бойковъ а сами заняли мѣс-
це. Але прїїде часъ що і
бойки зъ цїлої Галичини
повыгнать жидавъ. (Ре-
дакція.)

Найбольшій въ свѣтѣ
процесъ.

Въ Буда Пештї розпочавъ
ся процесъ проти жидѣв-
ской спільки, котра ошука-
ла 10.000 селянъ.

Само переселухане 10.000
свѣдѣвъ забере кілька лѣтъ
Жида сидять въ Ивановой
Хатї.

Въ Аннїї на Утрахъ лу-
чилась страшна експлозія
газу въ копалиняхъ угля.

Дотеперъ выдобули зъ подь
землї 26 убитыхъ а 32 ра-
неныхъ майнеровъ.

Wilkesbarre, Pa.

„Нашое милое Соединеніе
а
Американско хиньскій
humbug.“

Святимъ обовязкомъ ко-
ждого чоловіка єсть подї-
лити ся правдою зъ други-
ми, наколи самъ дойшовъ
до правды по довгихъ мо-
золахъ.

Я скажу отверто, не багато
працювавъ нїмъ дойшовъ
до той правды, съ котрою
хочу подїлити ся зъ чита-
телями „Свободы“.

Теперъ короткій день а
вечеръ довгий — тай пере-
читаєшь все що подь рукою,
тай ще нехочеть ся спати.
Отъ зъ нудьги взявъ я до
рукъ и „Американско-ру-
скаї Вѣстникъ“ тай пере-
глядаю. Почавши одъ са-
мого наголовка ажъ до ое-
татного рядка, то все ложъ
і обманъ. Наголовокъ гла-
сить: „Рускаї Вѣстникъ“—
а тамъ нема ані руского
слова, ані руского духа, а-
ні щобъ боронивъ рускаї ин-
тереса і бувъ органомъ і
речникомъ якогось руского
общества. Той „Вѣстникъ“
єсть органомъ греко, като-
лико і католико-греко-рим-
скихъ братствъ. Въ тыхъ
братствахъ по найбольшой
части суть словаки, поляки
і кальвіны, а русина прав-
дославного не прїймуть бо
є греко-римъ і римъ-греко-
скаї. „Вѣстникъ“ который є
органомъ той свѣтовой збе-
ранины, для свого бізнесу
такъ бреше ажъ зъ печатнї
курить ся і усе хвалить ся
же має пренумераторовъ 3
сто тысячъ а въ „Соедине-
нію“ ажъ три тысячъ чле-
новъ а братствъ то безъ чис-
ла. Всему тому не правда
а тілько американскій спо-
сѣбъ дуреня і ололошенія
для business-у Рускаї люди
най не вѣрять тарлатанамъ
бо то все груба і выдуманя
брехня. Половина братствъ
що „Вѣстникъ“ подає не на-
лежать до „Соединенія“ бо
повыступали і знати не
хочуть о „Соединенію“.

„Вѣстникъ“ подає навѣть
і такий братства, котрі і не
суть на свѣтѣ на пр. Брат-
ство св. пророка Ілії въ
Brooklyn і т. д.
Тое все нарокомъ друкують
абы людей баламутити.
Жаденъ правдивый Русинъ
тамъ не давъ ся записати до
„Соединенія“ тілько до
„Руского Народного Союза“
де самі всї Русини.

Для того брата вписуйте ся
до свого „Союза“ і читай-
те „Свободу“ бо се наше а
до шарлатановъ педлярѣвъ
не іхайте ся бо будете жа-
ловати. Я найлучше знаю
і кажу правду.

Гаврило Лопата

Ненционований члѣн рахунковой
комісії „Соединенія“.

ОВРАЗИКИ зъ Нью Йорку.

П е д л я р ь .

Въ Нью Йорку майже на
кождомъ кроцѣ зострѣнешъ
ся зъ педлярѣмъ, который зъ
грубымъ тлумакѣмъ на пла-
чи тягне по улицяхъ ажъ
угнаєть ся подь татарѣмъ
свого краму. Каждый пед-
ляръ єсть жидъ. Педляръ то
не жебракъ, але промысло-
вецъ і чоловікъ що платить
лайсенсъ.

Мошко або Ицко, якъ йно
тільки зойде зъ шифу, на-
кує просто по адресу до сво-
го кривного Лейбы і знай-
шовши его передеа поздо-
шрелене одъ Абрумка, Хай-
ки. Лейба, который має свой
шторикъ зъ лахами і вся
чиною, каже Мошкови сѣ-
дати і розповѣдає ему: якъ
онъ колись бѣдувавъ, якъ
шпекулювавъ і робивъ за-
кимъ дойшовъ до гроша і
до штору. Мошко, который
ще шифомъ смердитъ, все
тоє добре мотас на усь і
очей не спускає зъ Лейбы.

„Ну Мошко, треба щось
тобѣ помочи“ — каже Лейба
і дає науку якъ Мошко має
робити щобъ въ Америцѣ
живъ і гроши мавъ.
За годину за двѣ, вертає до
своей гостиницѣ, до котрой
зайшовъ якъ зъ шифу зой-
шовъ, і вже несе великій
пакунѣвъ товарѣвъ, котрі
его кривнякъ Лейба давъ за
пѣвъ цѣны на выплату.

Въ пакунку має:
ногавицѣ, лейбики, карпетки
краватки, нашійники, шлей-
ки, рукавички, хусточки до
носа і множество иншихъ
артикулѣвъ потребныхъ до
жита і до щоденного ужит-
ку.

На другій день рано, скоро
свѣтъ — нашъ жидокъ, що
вчєра зъ шифа, уже на но-
гахъ. Онъ наймивъ собѣ о-
сѣбну комнатку на подда-
шу за два дол. на мѣсяць.
Купує собѣ велику паку,
до ней гарненько вкладає
свои артикулы і даєть по
домахъ, горѣ сходами; продає
свой товаръ. Зъ одного са-
лону суне въ другій, зъ о-
дної улицы теленасє на
другу — Мошкови якось й-
де!

Справдѣ, съ початку тяжко
му йде. Тутъ го виганяють
тамъ і за дверѣ неразъ вы-
конають. Але Мошко тер-
пить якъ собака і не ро-
бить собѣ зъ того ничъ, бо
знає, же его кривнякъ Лей-
бу такъ само гонили. Въ
десятьохъ мѣсяцяхъ не веку-
равъ нїчого, то на одина-
цятѣмъ таки вторгувавъ!
Неразъ Мошко педляръ уми-
ваєть ся своимъ потомъ, не-
разъ ноги му попухли якъ
коновики, неразъ трапять ся
і такъ що сердечно достане
по за уха і ще псами про-
женуть — тодѣ спасєне Мош-
ка въ ногахъ! Але онъ собѣ
зъ того всего ничъ не робить;
вечеръ, якъ прїїде до сво-
ей квартиры на поддашу,
заразъ берєсь рахувати гро-

ши і переконавъ ся що онъ
таки пару центѣвъ вторгу-
вавъ. Се его початокъ і онъ
не тратить надѣи що позвѣ-
ще лучшє бізнесъ поїде. Богъ
поможє дальше, думає собѣ
і съ тымъ спокѣино кладе
ся спати.

Мошко педляръ уганѣє зъ
своимъ крамомъ такъ черезъ
8 або 14 дней. Его їдло є
тільки сухій хлѣбъ, его на-
пѣй єсть вода. Его товари-
ши зъ шифу, большє зѣзли
въ 24 годинахъ, якъ онъ въ
14 дняхъ. Але онъ уже і
щось навчивъ ся. Онъ уже
дознавъ ся: въ котрыхъ то
дняхъ єсть найлучше про-
давати і на якихъ то ще
улицяхъ; онъ навчивъ ся і
говорити зъ людьми і знає
уже „yes“ і „no“ а особ-
ливо „how much.“ Онъ до-
вѣдавъ ся і о тыхъ магази-
нахъ, въ котрыхъ і самъ є-
го кривнякъ Лейба бере то-
вары, тамъ онъ самъ і со-
бѣ вже їде купувати одну
часть за cash (готовка) а
другу на кредитъ.

По трохъ мѣсяцяхъ Мошко
уже цѣлкомъ иншій чело-
вѣкъ. Онъ вже свой купецъ
хоть і педляръ і уже не
ѣсть сухій хлѣбъ, но десѣ-
колись і сыра до него ку-
пить, звычайно американ-
ского по 15 центѣвъ фунтъ.
Его заробокъ позволяє ему
уже большє накупити то-
вару і онъ постановивъ й-
ти на „country.“

Country суть великіє і та-
кіє осады, куда колія не їде
і люди дуже ради якъ який
педляръ де навпнєть ся.

Тодѣ педляръ доволеный
же продаєть і вшахує, а
притѣмъ ѣсти і ночлєгъ да-
ромъ, — люди также радї, бо
не потребують далеко йти
до мѣста за якую будь мар-
ницю.

Танцюристый рай для Мош-
ка якъ попаде мѣжъ нашихъ
людей або словаковъ, поля-
ковъ. Тодѣ онъ уже въ дома.
Бреше, крутить, циганить,
богмаєть ся, клинєсь а дрѣ-
лупить въ десятеро якъ то
вартъ що продає. Що его
стояло въ Нью Йорку 50 ц.
то у нашихъ выдре 2.00 дол.
а люди тїпять ся що мо-
жуть поторгувати ся по сво-
му у ихъ мовѣ.

Розумѣєть ся тутъ уже на
самыхъ ногавицяхъ, лейба-
кахъ, нашійникахъ, шлей-
кахъ, хусточкахъ до носа,
не обидєть ся, Мошко по-
требує ще пугавицѣ, шиф-
нокъ, голокъ, нитокъ, мыла,
наперстковъ, щѣточокъ, зер-
кала, перѣ, гребєнѣвъ, при-
пинѣвъ, волося, подвязковъ,
шнурѣвъ, едабу, струнъ,
калафоннї, пуделочка масти
стѣжки і т. п. р. онъ по-
требує всего і має все.

Мошко знає собѣ порадити.
Найскорше тягнєсь Мошко
зъ своимъ крамомъ до Кон-
нектиктъ, Массачусетъ а
теперъ большє до Пенсилъ-
ваніи, де нашї і словаки.

Найбольшє клопѣту має
Мошко зъ фермерскими пса-

ми и не ма пса на американской земли, щоб не гавкав и не кусав жидя педляра.

Передь тутейшим фармером не уходит наш Мошко за жидя, но каже що онъ французъ съ Канады, але проклятый песь фармерский не хоче вѣрити бо спознавъ по нѣху канадского французъ одъ Горлицъ або зъ Ро-сін!

По двохъ рокахъ, Мошко уже не иде по педлюваню пѣшки. Онъ вже не може такъ легко скакати черезъ плоти и ровы передь фармерскими псами якъ, колисъ а вѣзокъ и стару кобылу можна легко набутти. Въ 14 дняхъ кобыла и вѣзокъ Мошкови вѣплатять ся сами, бо онъ уже теперь педлюе зъ цигарами и золотыми рѣчями. Цигары просто въ Гаваны, а золоті рѣчи такъ зъ самого Парижа.

Богъ вѣсть и Мошко же его цигары Гаваны не видѣли а золоті рѣчи навѣтъ коло Парижа не були везені, але фармеръ, его наймитъ и наш и другі купуютъ и розхвѣтъ, на зипаркахъ, и то золотыхъ, бо Мошко ни-шихъ не має лишъ саме золото, на брошкахъ, заушницяхъ, ланцущкахъ робить великій гроши.

Такъ педлюе Мошко колька рокѣвъ. Наколи уже при-дбавъ собѣ пару сотъ, по-кидае педлярство, вертае до Нью Йорку и женить ся.

Теперь Мошко уже собѣ гройсе пацѣ. Онъ говоритъ толькѣ по англійски. На его вывѣсцѣ (шилѣ) стоить написано не Мошко Морт-кастъ але „Moses Morton and Co.“

Мошко зъамериканизовавъ ся.

Учѣмъ ся розуму одъ жи-дѣвъ и берѣмъ ся и мы до якогось бизнису, но треба бу-ти постояннымъ и ошаднымъ

Глупѣть, безочливѣсть, злоба и alias:

„Polska i Litwa“ въ Шимо-кинѣ, seu Sedes sapientiae polonicae.

(За содержаніе сей ста-тія Редакція не одповѣдае.)

Что между скотами — без-рога, между мухами — рышко-вая муха, то между газета-ми — польская газета „Polska i Litwa“ (?). Люди издаю-щие эту шмату, превыс-шаютъ дерзость бышаной собаки, а упорность дикаго осла или мулы! Какъ безро-га такъ и тѣ люди повсюду всувають свои неумиты мор-ды, въ дѣла ихъ совсемъ не касающіеся. Отганяешъ ихъ; то они все таки какъ рыночная муха нападаютъ и рычатъ какъ дикій оселъ и копаютъ какъ мула!.. и то называютъ „Sedes sapientiae“. Я самъ этой шматы не читалъ и не читаю, ибо мнѣ никакого дѣла съ поляками,

но мои друзья вторично у-вѣдомляли меня объ этомъ что „PiL“ очень любезно (!?) занимается мной и мо-имъ именемъ. Я, правда, на-лаяне малыхъ и большихъ собакъ никогда ничего не даю но на конецъ и моя тер-пеливость истощается и я долженъ моимъ ворунамъ клеветникамъ воздать за-служенную мзду т. е. мораль-ный кнутъ. Но всенародно заявляю, что это первый да-последній разъ вступаю въ полмику съ „PiL“ бо считаю ниже моей чести. На будущее можетъ она лаять, брехать, вить сколько ей у-годно бо, какъ говорить по-словица: „лаяние собакъ, ричаніе оселовъ до неба не слышно.“

1) Польская посьловица есть что: „madry polak ro szkodzie“ — я добавляю: и передь шкодой и въ шкодѣ и по-шкодѣ — не былъ и не бу-детъ „мудрый“ „PiL“ въ своей бездонной глупости не знаетъ что мы живемъ не въ 16. но въ 19. столѣтіи и то не въ „Polsce w starych granicach“ но въ Америкѣ, и здѣсь ваща непростена опека надъ „rusinskim ludkiem“ не нужна и здѣсь „szlachetni bracia“ конецъ его мукамъ и горю, какія страдалъ „ten ludek“ у ва-шомъ ярмѣ какъ конецъ Ро-лоніае во вѣки вѣковъ!..

Ситый уже рускій чоловікъ хозяйничествомъ поляка и этымъ хозяйничествомъ за-пропасталъ поляка свою „oj-сзузну“ на вѣки.

Полякъ и его „szlachetny brat“ жидъ скитаются по свѣту безъ „krolewstwa и безъ krola.“

Что дѣлаете зъ русскимъ на-родомъ въ Галичинѣ? Но здѣсь въ Америкѣ вара! Старайтесь о самихъ себя, замѣтайте ваши свинства предъ собственными дверми довольно ихъ у васъ!

Сли лежитъ вамъ на сердцу „благо“ „lndku“ то старай-тесь освоить а не с напоми-ибо мы не можемъ платитъ такихъ адвокатовъ какъ вы только по крайней мѣрѣ мо-жемъ заплатить какъ вы зо-вите по польски: g...nem

2) PiL должна знать что нападеніе съ полькой сто-роны на русскаго чоловіка, это для него наибольшая честь, — бо отъ польской хва-лы, огня, вѣтра, бури, хо-леры, вошей и блохъ — сохрани меня Боже!

3) Слѣбъ я зъ этихъ мос-ковскихъ rubli одну копей-ку получалъ, то сей часъ дарую PiL на мыло и самъ куплю книгу для ней „о-понятіяхъ элементарныхъ чести.“

4) О „honorze luckim i kaplanskim PiL не можетъ говорить.

5) Что касается „Союза“, то „kusz dich“ это не „pol-skie krolewstwo.“

6) Что о. Констанкевича

каждый поважалъ и пова-жасть и свинскіе нападеніе PiL не повредитъ.

7) Насколько я слышалъ „PiL“ есть органомъ „Se-dis Sapientiae“, котрой фун-датормъ какой то докторъ (!?) Сли это правда... то мое почтеніе. Но лучше бы называть sedes stercoraria, а не sapientiae bo sapientiae очень мало, но тымъ больше смраду распространяетъ ор-ганъ этой премудрости!

8) Fine finali за любезніе воспоминанія о мнѣ я очень благодарю PiL и позволя-ю ей поцѣловать меня въ лицо съ западной стороны.

Честныхъ людей поль-ской народности, которые знаютъ почитаютъ мнѣнія и убѣжденіа яругихъ, я по-читаю, но вѣтъ людей отъ „Polski i Litwy“ — такимъ кнутъ!..

А. Ю. Товтъ.

Цѣкаве.

Въ Нью Джерзі штатѣ о-день фармеръ має жену, ко-тра жѣ зъ нымъ 20 рокѣвъ а не промовила до него анѣ одного слова. Скарживъ ей до суду но ничъ не помо-ло.

Одень дивакъ подавъ въ тутейшихъ газетахъ такъ о-голошене:

„Живъ я съ першою жено-ю черезъ довній часъ и о-на породила менѣ 7-ро дѣ-тей и то сами дѣвчата, че-резъ тое я розвѣвъ ся съ но-ю и шукаю другой, котрой бы пошла за мене и роди-ла сами хлопцѣ.“

Зойшли ся дяки на празд-никъ. На соборной Службѣ провондиръ хору каже: „те-перь приходитъ „Хирувими“ — уважайте щобъ всѣ разомъ закончили.

Испытъ зъ церковного языка.

Кансникъ экзаминаторъ до дяковскаго кандидата: Виенцъ скажѣте намъ якъ бы вы перетолковали альбо-вемъ такое на руске:

Пой много-кратно въ клѣ-ты, же имаше во утріе въ церкви пѣти:

Кандидатъ: пий въ дома-колько хочъ но въ церкви горла не мочь.

Куме Василью та де такъ бѣжите?

— Мене ветекла собака вку-сила и бѣжу до Николая, що завсе зѣ мною сварить ся, щобъ его вкусити та най и онъ сказитъ ся.

Славно.

Фрилядскі Русины зло-жили 3,600 дол. на побѣль-шене своей церкви.

Але тамъ що суботы му-зыки нема якъ то въ...

Нашого земляка Теодора

Цѣпляка покалѣчило въ цу-кровни въ Джерзі Сіті.

Въ Фриляндѣ нашого зе-мляка Теодора Павлинка на-пали злодѣи и страшно го-збили забравши 30 дол. и зигарокъ.

Рускій Рабочій!

Берѣтъ американскій па-пери и записуйте ся до „Со-юза“, робѣть силу такъ, щобъ зъ нами числили ся якъ зъ людьми свѣдомыми своихъ правъ и интересѣвъ.

Політика.

Япанцѣ бють хинчикѣвъ на суши и мори якъ жидя въ мѣшку. Всѣ політикеры европейски мовчатъ и въ го-ловахъ имъ крутить ся що то буде зъ Росією якъ царъ умре. Царска родина що хви-ля надѣтъ ся смерти ей го-ловы Александра III. Ниги-листы пробудились и не да-ють смерти спокойной царю.

Франція шле войско на островъ Мадагаскаръ а John Bull поправляє и свои воен-ный кораблѣ.

Въ Италиі анархисты, въ Нѣмечинѣ социалисты спо-койно роблять свое дѣло якъ дѣдъ на празднику.

На Угряхъ либеральна и клерикальна партія таки на-добре взяли ся за чубъ и о-дна другой не уступитъ до-ки не поставитъ на своемъ. Въ Греціи такъ розгоспода-ровались розбойники якъ въ русской Галичинѣ поля-ки.

„Батковщина“ каже Ру-си намъ думати о политичной самостійности — давъ бы то Богъ.

Слѣбъ ларевича престоло-наслѣдника зъ нѣмецкою княгинею Алисою одбувъ ся при смертной постели царя.

Пожертвовали дальше на „НАРОДНЫЙ ДОМЪ“ въ Америкѣ.

Иванъ Перунъ 1.00
Патріоты! Не забубайте на „НАРОДНЫЙ ДОМЪ!“

Календари „Просвѣты“ и Ставропигіи на рокъ 1895 буде можъ получить съ кон-цемъ мѣсяца Новембра въ Редакціи „Свободы“

ИВАНЪ ТАЛПАНЪ
Недалеко лигайскаго дѣна въ
Mt. Carmel, Pa.

Поручае любымъ крайнамъ евой добре заосмотреный

ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, ликеры и ци-гары наилучшого сорта.

Таный и выгѣднѣй нѣчлеч-шене своей церкви.

Снѣдане, обѣдъ и вечера все свѣже, смачне и дешево.

Попробуйте!

РУСКА ТОРГОВЛЯ (Creek Store Company)

415 Shamokin Str.
въ ШАМОКИНѢ ПА.

Поручае мѣсцевымъ Руси-намъ и на околицю свой богатый складъ всякаго ро-да выкуталѣвъ и майнерс-кихъ знарядѣвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перець, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина и сушенина.

Е чернупка,
Е петрушка.

ДОМЪ, ЛЬОТЪ НА СПРОДАЖЪ

Домъ складаеъ зъ 14 стан-ціи, де знаходитъ ся салѣонъ въ котромъ 20 лѣтъ уже лай-сенсъ, и теперь провадитъ ся добрый бизнесь,
Зголоситесь подъ адресу:
182 Morgan Str. Jersey City.

ДОКТОРЪ

H. BEATTIE BROWN, M. D.,
129 Warburton Ave.,
YONKERS N. Y.

Всѣмъ братимъ Русинамъ въ Ю-нионѣ радимо въ разѣ слабости уда-титъ до него.

УВАГА.

Хотѣй приступити до „Со-юза“ най посылають вступ-не и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара подъ адресою.

Rev. J. Konstantkiewich
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

* Звертаемъ увагу всѣхъ нашихъ Русинѣвъ, що мае-мо на складѣ всякі книжки школьній буквари, читанки, одъ первой до третьей клѣ-сы. Маемо такожъ всякі поучаючи книжки зъ об-щества „Качковского“ и другихъ. Маемо Молитвос-ловы „Кормъ Души“ Есть то одна зъ найкрас-шихъ книжокъ до молени зъ чотырма кольороваными образками и 50 на чорномъ тлѣ. Такъ само маемо Исто-рію Руси и книгу о „На-слѣдованію Іисуса Христа“ Тѣ книжки повинни нахо-дити ся въ каждой хатѣ рускаго робѣтника.

Неодовга надѣйдуть роз-личного рода образки, обра-зы зъ рускими подписами.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВ-
НЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И
РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
во Львовѣ въ Галичинѣ

Поручае своимъ землкамъ
въ Америкѣ всякого рода
вещи церковныя и именны:

Евангеліе нового изданія въ
различныхъ прехорошихъ
оковахъ и оправкахъ отъ 55 з.
о. до 225 злр. Плащаницы
на полотнѣ отъ 18 злр. до
42 злр. на шелковой матеріи
отъ 48 до 130 злр. Фелоны,
Стихарѣ, Хоругви, Фаны,
Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты
всякого рода, Патрици, Ча-
шѣ, Кадилницѣ, Дароохра-
нительницѣ, Пауки, лихтарѣ,
альпаковин, мосяжніи, и
диновин. Всякія книги цер-
ковны, а особливо поручае о-
бразы до Иконъ съ собою
хорошей работы по дуже у-
мѣренныхъ цѣнахъ, на поло-
тнѣ якъ я посылавъ уже до
Шенандоа Па, Фріляндъ
Па, Міннеаполисъ Мінн. а
всѣ были совершенно удовле-
влены о чомъ ся переконати
можно.

Чувъ я що въ Америкѣ за-
бирають ся жида продавати
церковныя вещи и кажутъ со-
бѣ за лихій товаръ надзви-
чайно дорого платити, для
того прошу всѣхъ а особли-
во Всечестне руске Духо-
венство и братства цер-
ковны, котрымъ лежить на
серцю украшеніе домовъ бо-
жыхъ, щобы съ своими по-
требами до мене удавались,
я всѣ замовленія яко Русинъ
и вашъ родимецъ якъ можъ
найтаньше и найсовѣтнѣй-
ше виготовлю. Для того не
дайте ся ошуквати отъ лю-
дей, котри не мають изобра-
женія о церковныхъ вещахъ.
При замовленіяхъ або, об-
сталонкахъ, прошу заразомъ
и грошѣ присилати, а слибы
замовленіе больше стояло
якъ 200 злр. или 100 дол.
то прошу долучити еще 10
злр. особно на таксу, котру
треба заплатити американ-
скому конзулеви въ Вѣднѣ
за подтвержденіе рахунку.

Всякія замовленія прошу по-
сылати черезъ „Свободу“

Цѣнники можно получить
въ Редакціи „Свободы“

Зостаю съ почтеніемъ
Михаилъ Дыметъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ

въ
ОЛИФАНТЪ ПА.

Поль зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстнаго руского патриоты.
Есть се наилучше заосмо-
трѣнный збъ всѣхъ шторѣвъ
во всѣхъ потребный товары и
всякого рода по якъ най-
таньшой цѣнѣ.

Каждый тамошній Русинъ
уважаючи себе правдивымъ
и щирымъ патриотомъ, най-
спѣшитъ до своего руского
штору. Особенно нашъ га-
здынѣ най йдутъ громадно!
Нащо Юськовъ, Шмультъ
спомогати? Идѣть до своего.

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНОИЧЪ.

246

PEARL ST

SHAMOKIN, PA.

Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

..
Що за Талпашъ? Звѣдки онъ?
— Та-жъ крапнѣ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляютъ силы!..

..
— Що за брыдла й пиво тамъ!
— Обходитъ ся файно!
— Обслуже якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій
— единый —
КОНТРАКТОРЪ
и
БУДОВНИЧІЙ

Вилксбаръ и околицѣ,
Его камѣнне подѣ будову
есть наилучше, а работа
найтривальша.

Будуе мосты и дома, має
власный конѣ до звозу
матеріалу.

Дае кериджѣ на похороны
на весѣля, хрестины и т. і.

Мешкае
на River Side,

Недалеко Руской Церкви.

BOLESŁAW SEEGER

Поручае си ласкавой памя-
ти крайновѣ що въ его сало-
нѣ завсе свѣже пиво и рѣ-
жнорѣдны напои.

Хороша саля для забавъ и
братскихъ засѣданъ.

168. Warren & Dodley Strs.
JERSEY CITY N. J.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str.

New York.

Помежи Green-
wich i Washing-
ton улицами.

АГЕНТУРА

КОРАВЕЛНА

И КОЛІОВА.

Спродаетъ шифарты на най-
лѣпшій линіи морской на
Временъ и Гамбургъ. Посы-
лае грошѣ до всѣхъ части
свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко
свой чоловѣкъ обходитъ ся
съ людьми сумѣнно.

ПЕРША РУСКА
ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сити.

Подѣ числомъ 102 Моррисъ
улицы.

Крайне повертаючи до кра-
ю чи приходили съ краю,
най зайдутъ тамъ а будуть
услужени по шчиро руски.
Тамъ дастъ ся имъ добру
раду и пораду о всѣмъ що
только потребно.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods

**I. ТАЛПАША
и Я. ЖИЛИЧА**

727. Commeree Str.
ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до
долу въ наилучшіи товари
съ первой руки Все свѣже.

Крайне не оминайте сво-
ихъ, бо бувъ бы великій
грѣхъ! и не слава для ру-
ского народа. не забудте

**J. TALPASZ &
J. ZYLICZ**

D OLDENBURG
ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО-
РОНОВЪ.

77-87 Morris Str.

Jersey City N.J.

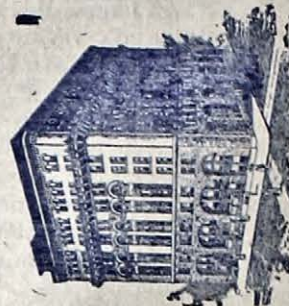
Удавайте ся въ потребѣ до
него.

F. KRIMMERT,

Продаю найтуньны шифа-
рты до старого краю и поси-
лаю грошѣ въ якъ найкорот-
шомъ часѣ дешево, бесечно
безъ жадного клопоту.
Колько то уже людей поси-
лаю грошѣ до старого краю
и купило у мене шифартъ?
а еще жаденъ не скарживъ
ся що му була яка хибя.
Поручаюсъ память моймъ
крайнамъ, остаюсъ съ глубо-
кимъ поважанемъ, а не забу-
вайте на

F. MISLER

F. MISLER

106 WEST STREET
NEW YORK
A въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

САЛОНІСТИ!

Се иде о ваніе добро познакомитисъ
зъ нами.

Сли кто купитъ у насъ хоть разъ,
а переконаеся що добрый зробивъ
интересъ.

Зголошуйтеся до нашего складу, або
посылайте о пробку (sample)
зъ глубокимъ почтеніемъ

EMANUEL GROSS.

Importer of Wines and Liquors

Головный складъ 357 Henderson Str.

**38 ESSEX STR. JERSEY CITY
NEW YORK.**

FRANK WEIHEL

Найлѣпшій
Найтуньшій
а

на часъ напра-
вить каждому зигарки, зи-
гары и все що въ закресъ
годиннякарей въходить.

131 YORK STREET
JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER.

101 MORRIS STREET,
межи Washington a Warren
улицами.
Jersey City.

Поручае свой складъ ванъ
заграничныхъ всякого рода
пива, медъ, горѣлку лікери
по найтуньшой цѣнѣ.
Незабывайте за него.

R. H. MORGAN,

9 W. CENTER ST.

SHENANDOAH PA

ФАБРИКАНТЪ

Прапорѣвъ (фаны)
Хоруговъ, Одзнакъ,
Пасовъ, Шапокъ для Вратствъ.

Фана для парады зъ най-
лѣпшого едвабу; чотыри и
пѣвъ черезъ шестъ и пѣвъ
стѣпъ со всѣма приборами
\$25, и 26.75

Прапоры большы зъ наилучшой мате-
риіи по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$60.00

Пишѣть по цѣнники и по
пробу до:

R. H. MORGAN

9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

Молись, трудись, твердѣйся, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковъ посѣщай,
„Свободу“ читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, только
грошѣ падѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скиньтеся по центови! Се не забывайте!..... Буде зъ васъ!